127

LEMBAGA KEBUDAJAAN
INDONESIA

VI-36. B

47 Hal

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Alfred Pepinus VI-86 6

REGLEMENT

VOOR DE

SCHUTTERIJEN

OP

JAVA.

STAATSBLAD 1838 No. 22.

(BIJGEWERKT VOLGENS DE WIJZIGINGEN DAARIN ONTSTAAN, TEN GEVOLGE VAN DE HIERBIJ BEKENDGESTELDE NADERE BEPALINGEN EN BIJGEWERKT TOT 1 JANUARIJ 1877).

UITGEGEVEN DOOR HET MILITAIRE DEPARTEMENT.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

BATAVIA,
TER LANDS-DRUKKERIJ,
1877.

BAT. GENOOTSCHAP VAN K.EN W.

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.

Tanggal : 29 - 06 - 2010
Nomor Induk : 531/PN-MUSEUM/10
BIB - ID : 0010-33755760
ITEM - ID : 030906164g
Asal : Museum Pusat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

INHOUD.

1e	Hoofdstuk.	Inlijving bij — en vrijstelling van de dienst, alsmede aanslag in de contributie	bladz. 3
2e	»	Formatie, wapening, kleeding, toelagen en administratie	» 10
3e	»	Plichten der schutterij in het algemeen, derzelver dienstverrigtingen en wapenoefeningen, en verhouding tot de militaire magt	» 16
4e	»	Krijgstucht, boeten en straffen	»
5e	»	Krijgsraad en regtspleging en Raad van administratie	»

Reglement op het visiteren van manschappen of zij al dan niet tot de militaire dienst geschikt zijn .... »

Instructie voor de order korporaals ..... »

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

REGLEMENT

VOOR DE

SCHUTTERIJEN

OP

JAVA (1).

EERSTE HOOFDSTUK.

Inlijving bij- en vrijstelling van de dienst der schutterij, mitsgaders aanslag in de contributie.

Art. 1. Op alle hoofdplaatsen van residentiën op *Java* zullen schutterijen worden zamengesteld.

Op de hoofdplaatsen, alwaar zij nog niet bestaan, zullen dezelve niet worden opgerigt, dan op voordragt van de Residenten (2).

Art. 2. Tot de schutterijen zullen behooren:

a. Alle Europeanen en daarmede gelijkstaande personen en derzelver afstammelingen, die hun 16de jaar bereikt hebben en hun 45ste jaar nog niet zijn ingetreden.

b. Alle vrijgegeven slaven, Maleijers, Mooren, Bengalezen, Boeginezen en derzelver afstammelingen, die hun 16de jaar zijn ingetreden en hun 40ste jaar nog niet hebben

(1) Het primitieve reglement is gearresteerd bij G. B. 9 Junij 1838, no. 33 (s. b. no. 22).

(2) G. B. 9 Junij 1838, no. 33, art. 2.

bereikt; voor zoo ver daaromtrent niet afzonderlijk is of zal worden beschikt (1).

Art. 3. Tot de schutterlijke dienst zullen echter niet worden toegelaten:

a. Degenen, tegen welke een regterlijk vonnis is geveld, eerloosheid ten gevolge hebbende; alsmede die, welke tot eene straf verwezen zijnde, waaraan volgens de wet geene onteering kleeft, niettemin wegens eenig misdrijf mogten zijn veroordeeld, hetwelk den gevonnisden als onbevoegd tot de dienst der schutterijen mogt doen beschouwen, en zulks ter beoordeeling van den krijgsraad hierna te noemen, met overeenstemming van den Resident.

b. Degenen, welke uit armen-kassen bedeeld, of in liefdadige gestichten onderhouden worden.

c. Lijf- en huisbedienden; zullende echter hieronder niet verstaan worden werklieden of zoodanige bedienden, die ter uitoefening van iemands beroep of bedrijf zijn benoodigd.

Art. 4. Van de persoonlijke schutterlijke dienst zullen zijn vrijgesteld:

a. De Vice-President en Raden van Indië, de President van het Hoog-Geregtshof, de Procureur-Generaal, de Directeur-Generaal en Directeuren van Financiën, de Algemeene Secretaris en 1ste Adjunct-Secretaris van het Gouvernement en de President der Algemeene Rekenkamer.

b. Die in werkelijke militaire dienst ter zee of te lande zijn.

c. De gepensioneerde militairen, die geene geschiktheid meer bezitten voor de dienst der schutterij, ter beoordeeling van den krijgsraad, op het berigt van den eerst aanwezenden officier van gezondheid.

d. Die den rang van officier in dienst van den Staat, te land of ter zee hebben bekleed en gepensioneerd zijn, zoo lang zij niet in eenen gelijken of hoogeren rang bij de schutterijen kunnen worden aangesteld.

---

(1) Voor zooveel betreft Batavia,

b. Vervallen. Zie Staatsblad 1862 No. 13.

idem de Maleijers en Bengalezen te Samarang idem. Zie Staatsblad 1876 No. 10.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

e. Degenen, welke bij eene mindere lengte dan 1,57 el Nederlandsch (5 voet Rijnlandsch), door den geneesheer te zwak of ongeschikt worden geoordeeld, om het geweer te dragen.

f. *Onvoorwaardelijk:* die met ongeneeslijke ziekten of gebreken zijn behebt, waardoor zij tot den wapenhandel duurzaam buiten staat zijn.

Voorwaardelijk: die met ziekten of gebreken zijn behebt, waardoor zij tijdelijk tot den wapenhandel buiten staat zijn, voor zoo lang deze verhindering mogt voortduren; zullende dezelve echter in de effective sterkte blijven of worden gebragt. Hierbij zal tot leiddraad strekken het reglement op het visiteren van manschappen, als bijlage achter dit reglement gevoegd.

g. De dienaren van de openbare godsdienst.

h. De artsenij-mengers.

i. De Residenten, derzelver Secretarissen, de Assistent-Residenten, schouten, onderschouten en verdere politiebeambten, indien geene bijzondere omstandigheden hunne optreding bij de schutterij noodzakelijk maken.

k. De geëmploijeerden bij het brandspuitwezen; zullende echter bij voorkeur hiertoe door het plaatselijk bestuur moeten worden gekozen personen, die reeds voor de persoonlijke dienst bij de schutterij zijn vrijgesteld.

l. De wachters en wakers der recherche bij het departement der inkomende en uitgaande regten.

m. Zoodanige personen, wier verblijf op eenen te grooten afstand van de residentie-plaats is verwijderd, mits zij hun dagelijks beroep niet aldaar uitoefenen, ter beoordeeling van den Resident.

n. De oppassers bij de militaire hospitalen, behoudens de verpligting van den Directeur, om bij ontslag van een of meer dezer personen, aan den Resident daarvan kennis te geven.

o. Personen, wier verblijf in de plaats slechts kortstondig is, alsmede vreemdelingen, welke hun voornemen niet aan den dag hebben gelegd, zich hier te lande te vestigen, en die

alzoo van den krijgsraad een tijdelijk uitstel van *eene* tot ten hoogste *drie* maanden kunnen erlangen, om daarna weder te worden opgeroepen.

p. Wegens verandering van woonplaats eervol ontslagen officieren der schutterijen in *Nederland* of de *Overzeesche bezittingen*.

q. Wegens ongeschiktheid voor de dienst, tengevolge van ziels of ligchaamsgebreken eervol ontslagen officieren der schutterijen in *Nederland* of de *Overzeesche bezittingen*, die hersteld en weder voor persoonlijke dienst geschikt zijn verklaard;

r. Eervol ontslagen officieren der Nederlandsche marine.

s. Eervol ontslagen officieren der landmagt in *Nederland* of de *Overzeesche bezittingen* (*).

Voorts zijn nog vrijgesteld van persoonlijke schutterlijke dienst:

De Vice-President van de beide hooge geregtshoven (1).

De directeuren, kommiezen, magazijn-, hospitaal- en menagemeesters bij alle militaire ziekengestichten (2).

De binnenregenten van godshuizen en andere gestichten van liefdadigheid op *Java*, met toestemming van het gouvernement opgerigt (3).

De ambtenaren bij de telegraphie (4)

Het opzigtvoerend en arbeidend vast personeel bij de artillerie konstruktiewinkel (5).

De hoofdopziener bij 's lands drukkerij (6).

De cipiers van 's lands gevangenissen (7).

De gouvernements Secretarissen (8).

De ingenieur bij de geographische dienst, belast met het

(*) Staatsblad 1863 no. 110.
(1) G. B. 19 December 1816 no. 10.
(2) » » 1 Augustus 1849 no. 6.
(3) » » 10 Junij 1852 no. 1.
(4) » » 5 November 1857 no. 18.
(5) G. B. 27 Julij 1851 no. 17.
(6) Staatsblad 1862 No. 30.
(7) » 1862 » 101.
(8) » 1865 » 69.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

doen der magnetische en meteorologische waarnemingen ([1]).

De beheerder van den tijdbal te *Batavia* ([2]).

De ambtenaren en vaste bedienden bij de exploitatie der spoorwegen ([3]).

De machinedrijver bij 's-lands drukkerij ([4]).

De secretarissen der departementen van algemeen bestuur ([5]).

De opziener bij het gesticht tot verpleging van syphilitische vrouwen te *Pegirian* (*Soerabaja*) ([6]).

De ambtenaren voor het aktief toezigt over de in- en uitvoerregten en accijnsen bestemd, t. w. de kontroleurs, hunne adjuncten, de ontvangers die als verificateurs dienst doen, de verificateurs en het verder personeel van het aktieve toezigt ([7]).

De vaste geëmploijeerden bij de exploitatie der Bataviasche tramwaijmaatschappij ([8]).

De directeur, de leeraren, de opvoeders, de administrateur en de kweekelingen van het gijmnasium Willem III, ([9]) alsmede de leeraren die niet door den Gouverneur-Generaal of den directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid als zoodanig zijn benoemd, voorzooverre hunne lessen aan het gijmnasium zamenvallen met de exercitiën der Bataviasche schutterij ([10]).

De gezagvoerders, stuurlieden, machinisten en verdere Europesche schepelingen van zeil en stoomschepen boven de grootte van 10 koijangs, zoolang zij als zoodanig werkelijk dienen ([11]).

De kapitein der Boeginezen en het hoofd der mooren ter hoofdplaats *Samarang* ([12]).

([1]) Staatsblad 1866 » 89.
([2]) » 1866 » 104.
([3]) » 1867 » 92.
([4]) » 1868 » 44.
([5]) » 1869 » 35.
([6]) » 1869 » 58.
([7]) » 1869 » 124.
([8]) » 1874 » 158.
([9]) » 1870 » 87.
([10]) » 1872 » 59.
([11]) » 1871 » 36.
([12]) » 1872 » 163.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De wapenkontroleur bij de geweermakersschool te *Mr. Cornelis* (1).

De directeur, de leeraren en de leerlingen van de hoogere burgerschool te *Soerabaja* (2).

Art. 5. Alle Europeanen en derzelver afstammelingen, zoomede de vrijgegeven slaven, Mooren, Boeginezen, Maleijers en Bengalezen, boven de 16 jaar oud, welke ingevolge § *b* van art. 2 tot de schutterij behooren, zullen, voor zoo ver zij van de persoonlijke dienst, om eene der voormelde redenen zijn vrijgesteld, aan de schutterlijke kas contribueren, met uitzondering van zoodanige personen, wier inkomen of pensioen, voor de Europeanen en derzelver afstammelingen *f* 600 en voor de overige *f* 200 of minder 's jaars bedraagt, alsmede die bij art. 3 en §§ *b*, *k*, *l* en *o* van art. 4 bedoeld, alle welke personen van de betaling der contributie zijn vrijgesteld.

Zoo ook zullen zijn vrijgesteld van persoonlijke dienst en contributie:

Het opzigtvoerend en arbeidend vast personeel bij de fabriek voor de marine, het stoomwezen en de nijverheid, doch zullen zij zich met de spuiten, tot gemeld établissement behoorende, ter beschikking stellen van het generaal brandspuitwezen, om in geval van brand in of buiten de stad Soerabaija de behulpzame hand te kunnen bieden (3).

De geëmploijeerden bij het brandspuitwezen bij militaire of maritieme établissementen op Java (4).

De Consuls, geene Nederlandsche onderdanen zijnde (5).

De kanseliers van consulaten, mits zij door geenerlei daad hun voornemen aan den dag leggen om zich in Indië te vestigen (6).

De aanslag in de contributie zal door den krijgsraad geschieden; zullende diegenen, welke zich met dien aanslag

(1) Staatsblad 1874 No. 271.
(2) » 1876 » 26.
(3) G. B. 27 Julij 1851 no. 17 en 30 April 1852 no. 3.
(4) » » 13 October 1854 no. 4.
(5) » » 13 September 1858 no. 40.
(6) » » 13 October 1859 no. 13.

of met hunne inlijving bezwaard achten, hunne bezwaren daartegen aan den Resident kunnen indienen.

Bezwaren over te hoogen aanslag in de contributie moeten worden ingediend binnen de drie maanden, nadat die aanslag heeft plaats gehad; zullende later aangeboden verzoeken niet dan in buitengewone omstandigheden in aanmerking worden genomen. De beslissing in deze aangelegenheid behoeft geene bekrachtiging van het gouvernement (1).

Art. 6. De contributiën zullen bedragen:

a. Voor de ambtenaren, gepensioneerden of al zulke personen, welke een bepaald vast inkomen genieten, $^2/_5$ % (2) van dat inkomen.

b. Voor de ambtelooze ingezetenen, wier inkomen niet kan worden geconstateerd, de sommen bij de onderstaande klassificatie aangewezen; zullende deze contribuabelen, naar eenen billijken maatstaf, in de eene of andere dier klassen worden gerangschikt:

Voor de	1ste	klasse,	*f*	1.50
» »	2de	»	»	3.—
» »	3de	»	»	6.—
» »	4de	»	»	15.—
» »	5de	»	»	24.—
» »	6de	»	»	36.—
» »	7de	»	»	48.—
» »	8ste	»	»	64.—
» »	9de	»	»	86.—
» »	10de	»	»	112.— (2)

De voorschreven contributie kan telkens na verloop van drie jaren, naar gelang der behoeften van de contributie-kas, op voordragt van den kommandant van het korps, met overleg van den Resident, door den Gouverneur-Generaal verminderd of vermeerderd worden.

De contributie moet bij halfjaarlijksche termijnen, en binnen

(1) G. B. 26 Junij 1839 no. 3.

(2) Staatsblad 1873 No. 149.

den loopenden termijn worden voldaan, aan den kwartiermeester of aan dengene, die met die functiën is belast. (1)

Wanneer de contributie op den laatsten dag van den termijn, over welken zij is verschuldigd, niet is betaald, inkurreert de nalatige eene boete van 50 ten honderd van het verschuldigd bedrag, en doet de kwartiermeester hem binnen 14 dagen exploiteren eene insinuatie om de contributie, benevens de boete en de kosten van het exploit, binnen 14 dagen bij hem kwartiermeester te voldoen.

Wanneer die veertien dagen zijn verloopen, zonder dat de betaling heeft plaats gehad, doet de kwartiermeester onmiddelijk aan den nalatigen contribuant een billet van renovatie exploiteren, om de kontributie de boete en de kosten der beide exploiten, alsnog binnen veertien dagen aan hem te voldoen.

Wanneer ook binnen dezen termijn geene betaling is gevolgd, zendt de kwartiermeester de relazen en insinuatie en renovatie onmiddelijk aan den bevoegden Officier van Justitie, ten einde door dezen verder de invordering van al het verschuldigde bij wege van parate executie kunne worden bewerkstelligd

De bode van den krijgsraad is bevoegd tot het doen der bovengenoemde exploiten, en hij kan voor elk in rekening brengen een salaris van *f* 3.— tenzij het bedrag der verschuldigde contributie een minder cijfer bedraagt, in welk geval hij niet meer rekenen mag, dan het bedrag der verschuldigde contributie (2).

Alle hoofd- en andere officieren zullen, gedurende de waarneming van de hun opgedragen administrative civiele betrekkingen, van geene belasting, *hoe ook genaamd*, zijn vrijgesteld, maar daarin even als alle burgerlijke ambtenaren behooren te

---

(1) »Zie Staatsblad 1870 no. 113, uitlegging van deze alinea:
»Contributie is over het geheele halfjaar verschuldigd, zoodra dit is »aangevangen.
»Zij is niet verschuldigd over het halfjaar, waarin men op contributie »wordt gesteld."

(2) Staatsblad 1866 No. 145.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

deelen, zullende zij mitsdien mede aan de schutterlijke kas contribueren (1).

De contributie, bij dit en het vorig artikel bedoeld, is niet enkel verschuldigd door personen, die van de schutterlijke dienst zijn vrijgesteld, maar ook in het algemeen door personen boven de 44 jaar oud.

Van de betaling dier contributie, welke alleen zullen worden geheven van het vast inkomen (waaronder geene emolumenten worden begrepen), zullen zijn uitgezonderd gepensioneerde officieren den ouderdom van 44 jaren en daarboven bereikt hebbende, indien de betrokkenen alleen van hun pensioen bestaan (2).

De verantwoording der contributie en van alle andere ontvangsten en uitgaven, de schutterijen betreffende, zal geschieden aan de Algemeene Rekenkamer.

Art. 7. Ingetrokken. Zie Staatsblad 1872 no. 120.

Art. 8. Zij, die tot de persoonlijke dienst verpligt zijn, en echter om gewigtige redenen wenschen vrijgesteld te worden, kunnen daartoe verzoek doen aan den Resident, die alsdan, na het advies van den krijgsraad te hebben ingewonnen, zal beoordeelen of er termen zijn, om daartoe, door de gewone tusschenkomst, eene voordragt aan den Gouverneur-Generaal te doen; zullende zij ingeval van bekomen vrijstelling, eene verhoogde contributie betalen, gelijkstaande aan de helft (50 %) van de contributie, welke zij anders, naar gelang van hun jaarlijksch inkomen of pensioen, zouden moeten voldoen.

Art. 9. De inlijving bij- en de vrijstelling van de schutterij geschiedt door den krijgsraad, geassisteerd door een officier van gezondheid van het korps, of wanneer geen officier van gezondheid bij het korps is aangesteld, door den plaatselijk met de civiele geneeskundige dienst belasten geneesheer, die, ingeval van verzoek om vrijstelling uithoofde van ziekte of ligchaamsgebreken, de visitatie naar de regelen, aangegeven bij het reglement op het visiteren van manschappen, onder aanbod van eede verrigt.

(1) G. B. 24 Januarij 1827, no. 10.

(2) G. B. 16 Julij 1841 no. 21, art. 1 (s. b. no. 26), en G. B. 26 Julij 1845 no. 1 art. 2.

Zoo de belanghebbende dit verlangt geschiedt de visitatie door een militair of civiel geneesheer naar zijne keuze, mits in tegenwoordigheid van een der hierboven bedoelde geneesheeren ([1]).

Art. 10. De wijkmeesters zijn verpligt op het einde van elk kwartaal door tusschenkomst van hunnen resident, aan den schutters krijgsraad, binnen welks ressort zij hunne functiën uitoefenen, eenen staat in te dienen, houdende opgave der Europesche en met dezen gelijkgestelde personen hunner wijk, die zich gedurende dat tijdvak daar binnen met der woon hebben gevestigd of wel overleden of naar elders vertrokken zijn; met duidelijke vermelding hunner voornamen en beroep of bedrijf ([2]).

Art. 11. Zij, die zonder wettige reden van verschooning ingebragt te hebben, bij de eerste oproeping tot de schutterlijke dienst, afwezend blijven, zullen verbeuren eene boete van *twee* tot *tien* gulden; ten tweeden male door een briefje van den secretaris van den krijgsraad opgeroepen zijnde en weder niet verschijnende, eene boete van *vier* tot *twintig* gulden, waarna dezelve door een detachement afgehaald en voor den krijgsraad gebragt zullen worden, en, behalve de boeten, ook nog de kosten van deze afhaling op hen zullen worden verhaald, terwijl het aan den krijgsraad in zoodanig geval zal zijn vrijgelaten, om, des noodig oordeelende, de wederspannigen, door tusschenkomst van den Resident, aan den Gouverneur-Generaal bekend te maken, die alsdan zal beslissen in hoever de zoodanigen uit deze bezittingen verwijderd of wel van hunne ambten en bedieningen ontzet behooren te worden.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Formatie, Wapening, Kleeding, Toelagen en Administratie.

Art. 12. De schutterijen staan onder het gezag van de respective Residenten.

([1]) Staatsblad 1874 » 193.
([2]) » 1866 No. 145.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI
PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Art. 13. De schutterijen te *Batavia*, *Samarang* en *Soerabaija* zullen respectivelijk tot één bataillon worden vereenigd; zullende de vrijgegeven slaven, Maleijers, Mooren, Bengalezen en Boeginezen, voor zoo ver hieromtrent niet anders is of wordt beschikt, één ligchaam met de schutterij uitmaken; onder bepaling nogtans, dat in die plaatsen, waar zij eene afzonderlijke kompagnie met officieren hunner natie kunnen daarstellen, zij de laatste kompagnie van het bataillon zullen formeren.

De thans bestaande kavallerie bij de schutterij te *Batavia*, zal in wezen blijven (1).

Art. 14. De in het vorig artikel genoemde bataillons zullen uit zoo veel kompagniën worden zamengesteld, als het aantal leden zal gedoogen, met inachtneming dat bij iedere kompagnie het aantal van 125 schutters niet worde te bovengegaan; zullende in allen geval de bataillons uit niet minder dan 4 kompagniën infanterie bestaan.

Art. 15. Indien zich in eene residentie niet meer dan 170 man bevinden, die in de termen vallen van bij de schutterij te worden ingelijfd, zal van dezelve maar eene kompagnie worden zamengesteld, waarbij de vrijgegeven slaven, enz. de laatste escouades zullen formeren; zoo er echter meerdere manschappen zijn, zullen er twee kompagniën en zoo voortgaande worden geformeerd, waarover de oudste kapitein van eene der kompagniën het bevel zal voeren.

Art. 16. De formatie zal wezen, als volgt:

Staf van een Bataillon.

1 Luitenant-kolonel of majoor-kommandant.
1 Eerste of tweede luitenant-adjudant.
1 Eerste of tweede luitenant-kwartiermeester, tevens officier van kleeding en wapening.
1 Eerste of tweede luitenant-auditeur.
1 Eerste of tweede luitenant, secretaris van den krijgsraad.
1 Chirurgijn-majoor.

(1) G. B. 22 Maart 1846 no. 6.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

1 Officier van gezondheid der 2de klasse (1).
1 Adjudant-onderofficier.
1 Vaandeldrager (met den rang van adjudant-onderofficier).
1 Tamboer-majoor.

Staf van eene kompagnie Infanterie.

1 Kapitein.
1 Eerste luitenant.
2 Tweede luitenants.
1 Sergeant-majoor.
4 Sergeanten.
1 Fourier.
8 Korporaals.
2 Tamboers.

Staf van de kompagnie Kavallerie.

1 Ritmeester.
1 Eerste luitenant.
2 Tweede luitenants.
1 Opperwachtmeester.
4 Wachtmeesters.
1 Fourier.
8 Brigadiers, en
2 Trompetters.

Art. 17. De officieren worden door den Gouverneur-Generaal benoemd en ontslagen, op voordragt van den kommandant der schutterij, met overleg en door tusschenkomst van den Resident, terwijl de kommanderende officieren zelve door de Residenten worden voorgedragen. De kommissie of acte van aanstelling zal kosteloos aan den benoemde worden uitgereikt.

Art. 18. De kommandant van de schutterij zal in handen van den Resident, en de overige officieren zullen in handen van den kommandant, voor het front van het onder de wapenen staande korps, afleggen den navolgenden eed:

(1) Voor zooveel betreft Batavia, vermeerderd met één officier van gezondheid der 2de klasse. Zie Staatsblad 1875 No. 155.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

»Ik zweer (ik beloof), dat ik gehouw en getrouw zal »zijn aan den Koning der Nederlanden, en aan den »Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, Hoogst-»deszelfs vertegenwoordiger; dat ik mij stiptelijk zal »gedragen naar de wettelijke bepalingen voor de schut-»terij uitgevaardigd of nader te maken; dat ik zal eer-»biedigen en stiptelijk nakomen de bevelen der bevoegde »autoriteit, alsmede van al diegenen, welke in de dienst »boven mij gesteld zijn, en dat ik mij, in alle opzigten, »als een man van eer en een braaf officier zal gedragen.

»*Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig.*"

Art. 19 De onderofficieren en korporaals worden, op voordragt der kommandanten van de kompagniën door de kommandanten der schutterij benoemd.

Art. 20. De tamboers worden door de kompagnies-kommandanten aangesteld, onder goedkeuring van den bataillons-kommandant.

Art. 21. Op den 1sten Januarij en 1sten Julij van ieder jaar zullen door de kommandanten der schutterij, sterkte- en wapening-staten van hunne onderhebbende korpsen, door tussehenkomst van de Residenten, worden gezonden aan den Inspecteur.

Art. 22. De kleeding der schutterij zal zijn, als volgt:

Voor de Infanterie.

Donkerblaauw lakenschen of linnen rok van het bij de schutterij bestaande model, met donkerblaauwe voering; de opslagen en de spiegels van dezelfde stof als de rok, doch met roode biesjes; de kraag schuins opengesneden, mede van dezelfde stof en roode biesjes, ter wederzijde van de opening bezet met eene pattelette van rood laken, volgens door den Gouverneur-Generaal te bepalen model; donkerblaauw lakenschen of linnen schouderlappen met roode biesjes, eene rij van negen gladde geele knoopen, zwarte das, witte pantalon over de laarzen, korte laarzen of slobkousen.

Een schacot van zwart verlakt leder en kokarde, volgens het model bij het leger, met geslagen koperen kroon en ge-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

krulde W, een ronde pompon van witte gepluisde wol- of katoen-garen. Voor de officieren vergulde versierselen, de pompon en kokarde van zijde, en gouden patteletten op den kraag van den uniform-rok (1). Voor de hoofd-officieren en adjudanten witte staande pluimen, ter hoogte van 8 duim.

De zwaluwnesten der tamboers zullen gelijk zijn aan die van het leger, doch het blad derzelve van rood laken.

Bij de gewone exercitiën zullen, door de onderofficieren en manschappen, witte linnen vesten met mouwen, met kleine geele knoopen en kwartiermutsen, naar het model bij het leger, worden gedragen, doch de band der kwartiermutsen van donkerblaauw laken, tusschen band en muts met een rood biesje; terwijl bij die gelegenheid de officieren zullen verschijnen met kwartiermutsen van hetzelfde model en dezelfde stof, en blaauwe laken kapotten van het model bij het leger, met roode patteletten.

Voor de Kavallerie.

Een donkerblaauw lakenschen rok, met donkerblaauwe voering en twee rijen gebombeerde geele knoopen, opslagen, spiegels, kleppen en kraag van dezelfde stof als de rok en met roode biesjes afgezet. Ter wederzijde der opening van den schuins opgesneden kraag, eene pattelette van goud voor de officieren, en van rood laken voor de onderofficieren en verdere leden.

Donkerblaauwe wingsen met roode biesjes, zwarte das, witte pantalon, laarzen met sporen en zwart verlakt lederen schacot met geslagen koperen kroon en gekrulde W (voor de officieren vergulde versierselen) en roode afhangende pluim van paardenhaar, voorts zwart lederen zadelkoppel, bandelier, en patroontasch, gewoon Engelsch zadel, toom, borst- en staartriem van zwart leder en volgens het model bij het leger in gebruik, donkerblaauwe chabrak met twee roode biesjes.

De distinctive teekenen van de officieren zijn dezelfde, als die van de officieren van het regiment Oost-Indische kavallerie (2).

(2) G. B. 13 September 1844 no. 15.

(1) G. B. 10 April en 16 Augustus 1842 no. 30 en 24, en 13 Sept. 1844 no. 15.

De officieren van gezondheid zullen gekleed zijn als bij het leger.

De wapening voor de infanterie zal gelijk zijn aan die van het leger, ook die der kavallerie met uitzondering der lans en karabijn.

Art. 23. De wapening en het ledergoed daartoe behoorende, zullen van 's lands wege verstrekt en ook gesuppleerd worden; zullende de verstrekking en verantwoording dier objecten geschieden op den voet en de wijze, als voorgeschreven is bij resolutie van den 5den Maart 1831 (Staatsblad no. 21). De defecte wapenen zullen, tegen betaling van het kostende, worden gerepareerd in het garnizoens geweermakers-atelier ter plaatse, of bij dat van het naastbij gelegen garnizoen (1).

Jaarlijks zal, hetzij door de kommandanten der artillerie, hetzij door den inspecteur der draagbare wapenen, eene algemeene inspectie worden gehouden over de bij de schutterijen in gebruik zijnde slaggeweren (2).

Art. 24. Elk lid der schutterij zal verpligt zijn zich de bepaalde kleedingsstukken volgens model aanteschaffen. De kavalleristen zijn bovendien verpligt een goed afgerigt paard te houden, en zich van het benoodigd zadeltuig te voorzien. De paarden moeten zijn van Nederlandsch-Indisch ras; geen bastaard van vreemd ras zal worden toegelaten. Zij mogen niet kleiner zijn dan 4 voet, en niet hooger dan 4 voet $2^1/_2$ duim. Zij moeten hebben volle staart en manen. Alle kleuren zullen worden aangenomen met uitzondering van bonte paarden. Zij zullen niet jonger mogen zijn dan 4 jaren, terwijl omtrent het maximum van ouderdom de toestand van het paard in aanmerking behoort te worden genomen. Zij zullen reeds gedresseerd moeten zijn als gewone rijpaarden.

De paarden, welke door de leden der kompagnie worden aangenomen, zullen door eene kommissie worden gekeurd, en aangenomen zijnde, gesignaleerd en op de contrôle worden gebragt. Deze kommissie zal bestaan uit één officier, één onderofficier en één ruiter, te benoemen door den Resident op

(1) G. B. 4 Januarij 1847 no. 2, en 3 Julij 1850 no. 15.

(2) G. B. 3 Julij 1850 no. 15, art. 1.

voordragt van den kommandant der schutterij, welke laatste de kommissie zal voorzitten.

De kavalleristen zullen bij alle schutterlijke bijeenkomsten geene andere paarden mogen berijden dan de zoodanige, welke goedgekeurd en op hun naam gesignaleerd zijn; terwijl, in geval van verlies van hun paard, zij verpligt zullen zijn binnen den korst mogelijken tijd een ander in plaats daarvan aan te bieden, om gekeurd en op de contrôle te worden gebragt (1).

Art. 25. De infanteristen, die buiten staat mogten zijn de kosten voor de bepaalde uniform goed te maken, hetwelk ter beoordeeling zal staan van den krijgsraad, zullen, op hun daartoe te doen verzoek, uit de contributie-kas worden gekleed. Zij zullen nogtans, door certificaten van wijkmeesters en geburen, van hun onvermogen moeten doen blijken.

Art. 26. Uit de contributie-kas zullen worden gevonden de onkosten voor de kleeding van den tamboer-majoor en de tamboers.

Art. 27. De kompagnies-kommandanten zijn verantwoordelijk voor de aan hunne kompagniën verstrekte wapening, ledergoed en kleedingstukken, en voorts voor alle zoodanige goederen, als ten behoeve van hunne kompagniën zijn of zullen worden verstrekt, zullende telken drie maanden eene verantwoording daarvan aan den kwartiermeester moeten worden ingezonden. Deze laatste zal zijne verantwoording houden overeenkomstig de daarvoor bestaande of nog te maken voorschriften, en zal verantwoordelijk zijn aan den Raad van Administratie.

Art. 28. De munitiën, voor de exercitiën en verdere dienst vereischt wordende, zullen op aanvrage van den kommandant van het korps, door het militair departement van 's lands wege kosteloos worden afgegeven.

Voor ieder vuurgeweerdragend man van de infanterie of kavallerie:

8 scherpe geweer- of pistool-patronen.
10 losse idem idem.

(1) G. B. 10 April 1842 no. 30, art. 2.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

20 slaghoedjes (1).

Art. 29. De kosten op de schutterij vallende, zullen, voor zoo veel mogelijk, gevonden worden uit de te heffen contributiën en te betalen boeten, welke gelden overigens tot geene andere einden zullen mogen worden besteed, dan voor zulke uitgaven, als welke tot de dienst der schutterij eigenaardig betrekking hebben of vereischt worden (2).

Art. 30. Uit de contributie-kas zullen de volgende toelagen aan de daarbij benoemde personen worden uitbetaald:

Aan den kwartiermeester, tevens officier van kleeding en wapening, ... ƒ 500.— 's jaars.
Aan den luitenant-adjudant . . . » 300.— »
Aan den secretaris van den krijgsraad . » 200.— »
Aan den adjudant-onderofficier . . . » 100.— »
Aan den tamboer-majoor . . . . » 30.— per maand.
Aan den provoostgeweldiger en bode van den krijgsraad . . . . . » 30.— »
Aan ieder tamboer . . . . . » 10.— »

Aan elk der beide trompetters zal eene maandelijksche bezoldiging van ƒ 25 kunnen worden gegeven, mits daarvoor onderhoudende de hun in gebruik gegeven paarden.

Aan den kommandant der schutterij zal, voor eenen oppasser, ƒ 10 's maands uit de contributie-kas worden te goed gedaan.

Art. 31. Bij de schutterijen, waar korpsen muzikanten aanwezig zijn, zullen uit de contributie-kas worden goedgemaakt de kosten voor het kleeden der muzikanten, voor aanschaffing en onderhoud van muzijk-instrumenten en de bezoldiging van den kapelmeester en de muzikanten, waaromtrent de regeling aan den krijgsraad, onder goedkeuring van den Resident, wordt overgelaten. Daar, waar bij het uitvaar-

(1) G. B. 3 Januarij 1845, no. 17.

(2) Bij Staatsblad 1865 no. 143, met ampliatie van art. 29 verklaard dat onder de uitgaven daarbij bedoeld, ook die zijn begrepen, welke noodig zijn voor het aanschaffen van prijzen tot aanmoediging der schietoefeningen, — onder dien verstande echter, dat het daarvoor te besteden bedrag naar gelang van den stand der contributie-kas moet worden geregeld, en in geen geval meer dan ƒ 1.25 (een gulden vijf en twintig centen) voor ieder onderofficier en schutter per jaar mag worden besteed.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

digen van dit reglement geen korps muzikanten bestaat, mag hetzelve niet worden opgerigt, dan na daartoe vooraf verkregen vergunning van den Gouverneur-Generaal.

DERDE HOOFDSTUK.

Pligten der schutterij in het algemeen, derzelver dienstverrigtingen en wapen-oefeningen, alsmede derzelver verhouding tot de militaire magt.

Art. 32. Het doel der schutterij is, om in gewone tijden mede te werken tot het behoud van inwendige orde en rust in de plaatsen, waar zij zich bevinden; terwijl in tijden van opstand en gevaar, en voor zoo verre de gewone middelen niet toereikende zijn, die medewerking zich ook *buiten* dezelve zal kunnen uitstrekken. In het laatste geval, als ook wanneer de plaats, waartoe de schutterij behoort, in staat van oorlog of beleg is gesteld, zal de schutterij vooraf *mobiel* moeten worden verklaard door den Gouverneur-Generaal.

Art. 33. De schutterij, welke ingevolge het voorgaand artikel mobiel wordt verklaard, zal op denzelfden voet behandeld worden als het leger, en onder dezelfde verpligtingen staan. Dezelve zal op gelijke wijze als het leger verpleegd en bezoldigd worden, en zullen al de inrigtingen, welke ten behoeve van dat leger bestaan, alsdan ook op de schutterij van toepassing zijn, welke mitsdien op eene gelijke verzorging en belooning ten volle aanspraak zal hebben.

Art. 34. Bij gelegenheid van brand, en wanneer er alarm wordt geslagen, begeeft de schutterij zich dadelijk en zonder verdere requisitie, in volle wapening, naar de bestemde alarm- of loopplaatsen, en handelt alsdan ingevolge de voor dergelijke gevallen bepaalde, of door den kommandant, na overleg met het hoofd van het plaatselijk bestuur, nader te geven voorschriften, daarbij in het oog houdende, dat een naauw verband tusschen de schutterij en hetzelve bestuur altijd moet bestaan, en dat mitsdien, wanneer de plaatselijke autoriteit de hulp der schutterij bij andere gelegenheden mogt inroepen, dezelve dadelijk door den kommandant behoort te worden verleend.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Deze hulp zal echter door het plaatselijk bestuur niet gevraagd worden, zoo lang het uit deszelfs eigen middelen in de handhaving der inwendige rust en orde kan voorzien, dan wel de hulp van het garnizoen daartoe voldoende kan worden aangewend.

Wanneer de schutterij, bij dergelijke gelegenheden, gelijktijdig met de troepen van het garnizoen onder de wapenen komt, wordt dezelve ter dispositie gesteld van de militaire autoriteit, die in overleg handelt met het plaatselijk bestuur.

Art. 35. De schutterij, zal in de waarneming van de gewone dagelijksche dienst, met het militair garnizoen niets gemeen hebben. Het bezetten van posten of wachten zal nogtans van de schutterij gevorderd worden, ingeval de troepen van het garnizoen daarvoor niet toereikende mogt wezen. Het in dienst zijnde gedeelte staat alsdan onder de bevelen van den militairen kommandant.

Art. 36. De last daartoe wordt gegeven door de Residenten, op requisitie der hoogst aanwezige militaire autoriteit, doch niet zonder hooge noodzakelijkheid, en op deszelfs verantwoordelijkheid; zullende dezelve schriftelijk behooren te worden gedaan, onder gehoudenis van den Resident, om daaraan te voldoen en daarvan onmiddelijk rapport in te zenden aan den Gouverneur-Generaal.

Wanneer de Gouverneur-Generaal zich in de standplaats der schutterij tegenwoordig bevindt, zal de Resident, alvorens den last te geven Deszelfs bevelen vragen. De schutterij zal alsdan zoodanige wachten bezetten, als welke door de militaire kommandanten aan de kommandanten der schutterij worden opgegeven, daarbij in het oog houdende, dat de schutterij bij voorkeur tot het bezetten der eerewachten moet worden gebezigd, en dat zoo veel doenlijk vermeden worde om de schutterij en de troepen van het garnizoen eene en dezelfde post te doen betrekken.

Art. 37. De diensten, welke de schutters in gewone tijden verrigten, zullen zonder betaling geschieden, met uitzondering van alle onbeambte leden der schutterij, die dezelve verlangen, aan welke bij het betrekken der wachten of andere garnizoens-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

dienst, wanneer zij deze diensten voor hen zelven, en niet bij plaats-vervanging verrigten, aan soldij voor iedere 24 uren van wege den Lande zal worden betaald:

Aan den onderofficier . . . . ƒ 1.50
» » korporaal . . . . . » 1.—
» » tamboer en schutter . . » 0.75

en zullen in zoodanig geval, de door de kompagnies-kommandanten geviseerde betalings-rollen der bedoelde onbeambte personen hunner kompagniën, door den kwartiermeester worden uitbetaald, bij wijze van voorschot, ten einde nader uit 's lands kas te worden terug ontvangen; zullende de uitreiking van dit wachtgeld echter aan den belanghebbende steeds moeten geschieden op den dag, waarop hij van de wacht wordt afgelost. Aan de vrijgegeven slaven, Mooren, Bengalezen, enz. van die rangen zal de helft dezer bepaalde gelden worden te goed gedaan.

De betaling dezer wachtgelden, door de militaire administratie, zal geschieden op daartoe vervaardigde en door den raad van administratie geteekende betalings-rollen, geverifieerd door de militaire autoriteit, welke het betrekken der wachten zal hebben bevolen.

Art. 38. De schutterij, tegelijk met het garnizoen onder de wapenen komende, zal altijd den regter vleugel bezetten.

Art. 39. De kommandant der schutterij zal aan den plaatselijken kommandant kennis geven van alle verzamelingen van gewapende manschappen, zoo tot exercitiën als anderzins, ten ware dat dezelve op gezette dagen of uren plaats hebben, als wanneer het voldoende zal zijn, zulks bij den aanvang eens vooral te zijner kennisse te brengen; zullende nogtans telkens, wanneer met losse patronen gevuurd en schijf geschoten wordt, daarvan berigt moeten worden gedaan. Het parool en contresigne zal door den plaatselijken kommandant alleen aan den kommandant der schutterij worden gezonden, wanneer deze garnizoens-dienst verrigt.

Art. 40. De officieren der schutterij en van het leger zullen elkander in hunne respective rangen erkennen, en de gewone eerbewijzingen doen geven; zullende eerstgemelde, zoodra zij militaire dienst verrigten, al datgene moeten opvolgen,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

hetwelk aan officieren der landmagt bij dergelijke gelegenheden is opgelegd.

Bij parades, waaraan schutterijen assisteren, en in het algemeen in alle omstandigheden, waarin schutterijen en troepen van het garnizoen vereenigd zijn, zal de hoogste in rang zijnde militaire officier het bevel voeren, al is deze ook jonger in ancienniteit, dan de met hem in rang gelijkstaande officier der schutterij (1).

Aan den militairen officier moet steeds worden overgelaten het bevel over de beschikbare magt, welke, voor zooveel de schutterij betreft, door derzelver kommandant zoo voltallig mogelijk zal worden gemaakt en gehouden, zonder echter verpligt te zijn, zich in persoon aan het hoofd daarvan te stellen, ingeval dat de militaire kommandant eenen minderen rang bekleedt dan die, welke door den kommandant der schutterij wordt gevoerd (2).

Art. 41. De wachthebbende officieren, onderofficieren en schutters, zullen zich, in alle opzigten, op hunne wachten en posten overeenkomstig de garnizoensdienst, voor de landmagt bepaald, gedragen; de kommandanten der wachten zijn daarvoor verantwoordelijk.

Art. 42. De schutters, tot de wachten gekommandeerd, zullen steeds een kwartier uur, vóór den bepaalden tijd, op de parade-plaats moeten aanwezend zijn, ten einde door den adjudant geïnspecteerd te worden.

Art. 43. Bij het doen der wachten in gewone tijden, zal men zich door eenen anderen schutter kunnen doen vervangen, mits in zoodanig geval dadelijk aan den sergeant-majoor der kompagnie betalende één gulden, ten voordeele der contributiekas.

Art. 44. De schutterij is tot eene geregelde wapen-oefening verpligt; dezelve zal, van primo April tot ultimo September, tweemaal 's maands plaats hebben; terwijl bovendien eenmaal in de maand exercitie aux cordeaux, en eenmaal theorie voor de officieren zal worden gehouden.

Ieder schutter echter, die nog niet voldoet aan de gestelde

(1) G. B. 16 Julij 1842 no. 14.
(2) » » 2 Januarij no. 1, art. 1.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

eischen van oefening, zal gedurende de exercitiemaanden minstens éénmaal 's weeks onderrigt moeten erlangen (1).

De dagen voor deze oefeningen zullen, op voordragt van de kommandanten der schutterijen, worden bepaald door de Residenten.

In de maanden, gedurende welke niet geëxerceerd wordt, zullen de officieren en onderofficieren één- of tweemaal 's maands in het theoretische onderwijs bekomen.

Art. 45. De exercitiën zullen voor zooveel noodig, geschieden overeenkomstig de reglementen, daarvoor bij het staande leger in gebruik.

De schutters zullen in het vuren met losse patronen en het schieten naar den schijf worden geoefend. Deze oefening zal niet onder de bij het vorige artikel bedoelde exercitiedagen worden gerekend, en wijders zoodanig moeten worden geregeld, dat door den schutter bij iedere schietoefening niet meer dan vijf scherpe patronen worden verschoten, om het voor ieder man toegestane aantal naar eisch te verbruiken.

Indien de noodzakelijkheid vordert, om in sommige residentiën afzonderlijke instructeurs aan te nemen, zal aan deze, zoolang de officieren en onderofficieren der schutterij de vereischte bekwaamheden missen, en dus de instructie niet kunnen overnemen, in overeenstemming met den resident, eene redelijke belooning uit de contributiekas worden gegeven (2).

VIERDE HOOFDSTUK.

Krijgstucht, Boeten en Straffen.

Art. 46. De bepalingen ten aanzien der schutterlijke krijgstucht zijn in het algemeen toepasselijk in de gevallen, wanneer de leden der schutterij onder de wapenen of in dienst zijn, en voorts in alle zoodanige gevallen, welke eigenaardiglijk de schutterlijke dienst betreffen; wordende hierbij uitdrukkelijk bepaald, dat, bijaldien aan een lid der schutterij, in deszelfs uniform gekleed, door een ander lid der schutterij, onverschil-

(1) Staatsblad 1862 no. 23.
(2) Staatsblad 1862 no. 23.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

lig of deze al dan niet in uniform gekleed is, eenige beleediging van welken aard ook, wordt aangedaan, de zaak zal worden beslist volgens de bepalingen in dit reglement vastgesteld, hetzij de daad *in* of *buiten* de dienst is begaan; behalve in dit geval, treedt, na het eindigen van de dienst, elk lid weder in den algemeenen kring der burgers terug.

Art. 47. De leden der schutterij, van welken rang ook, zullen in alles, wat de dienst betreft, hunne meerderen gehoorzamen, en zich overeenkomstig de bij dit reglement gemaakte bepalingen moeten gedragen.

Art. 48. Als overtreders der schutterlijke krijgstucht, of om eenige andere redenen strafbaar worden beschouwd:

a. die zich gedurende de dienst, of ter gelegenheid van dienstzaken, met daden tegen zijne meerderen verzet, of op eenige andere wijze bedreigt, laakt, scheldt, of onbeschelijk behandelt;

b. die opzettelijk verzuimt of nalaat de dienst, hem door zijne meerderen bevolen, waar te nemen, of de orders hem gegeven, na te komen;

c. die zich met voorbijgang der hierarchie, aan den chef van het korps of hoogere autoriteiten wendt, met bezwaren, verzoeken om vrijstelling, als anderzins;

d. die het hem opgelegd huis-arrest violeert;

e. die bij exercitiën of op de wacht, of waar het ook zij, onder de wapenen of in uniform gekleed, zich aan dronkenschap schuldig maakt;

f. die bij de exercitie niet verschijnt, te laat komt, of zich zonder behoorlijke permisie van dezelve verwijdert;

g. die, op de wacht gekommandeerd zijnde, te laat komt, of in het geheel niet veschijnt;

h. die, bij het ontstaan van brand of het slaan van alarm, niet ten behoorlijken tijde zich op de alarm-plaats bevind;

i. die zich op de wacht schuldig maakt aan pligtverzuim of aan handelingen, strijdig met hetgeen bij het reglement op de ganizoens-dienst is bepaald,

j. die eenen hem toevertrouwden post, of wel een aan zijne zorg toevertrouwd detachement verlaat;

PERPUSTAKAAN NASIONAL

k. die zich, in gewone tijden, voor langer dan 24 uren buiten zijn gewoon verblijf begeeft, zonder daarvan schriftelijk en ten minste 12 uren te voren, kennis te hebben gegeven, te weten: de onderofficieren van de staven der bataillons aan de luitenants-adjudanten, de luitenants, onderofficieren en manschappen der kompagniën aan de kompagnies-kommandanten, deze laatste en de officieren van de staven der bataillons aan de bataillons-kommandanten; zullende deze laatste kennis van hunne verwijdering moete geven aan den Resident.

Buitengewone of billijke omstandigheden maken hierop eene uitzondering, terwijl hieronder mede niet begrepen zijn zoodanige ambtenaren, die zich, uit den aard hunner betrekkingen of krachtens bevelen van het Gouvernement, hetzij voor eenigen tijd, hetzij bij tusschenpoozingen, van hunne woonplaatsen moeten verwijderen;

l. die bevonden wordt, onder voorwendsel van zoodanige afwezendheid, en zonder eenig bewijs van noodzakelijkheid daarvoor te kunnen bijbrengen, exercitiën, inspectiën, wachten, enz., te hebben ontdoken;

m. eenig onderofficier of schutter, die van woonplaats verandert, zonder daarvan aan den kompgnies-kommandant kennis te hebben gegeven;

n. die zijne wapenen niet goed in orde houdt, of dezelve, alsmede zijne kleedingstukken van den lande verkregen, door zijne schuld, hetzij geheel, hetzij ten deele, bederft of vernielt, dan wel verliest.

Onverminderd de daarvoor opteleggen straf, zal de waarde, volgens taxatie van den raad van administratie, door hem worden vergoed; zullende echter eenig defect bij exercitiën of in dienst, buiten des schutters schuld onstaan, ten koste der contributie-kas worden hersteld.

Art. 49. De straffen zullen zijn de volgende:

a. geldboeten, welke niet te boven gaan de som van *f* 30;

b. huis-arrest, ten langste voor *acht* dagen;

c. provoost-arrest, ten langste voor *vier* dagen, ten koste van den gecondemneerde, welk arrest echter nimmer met

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

eenige ligchamelijke sluiting of andere verzwarende omstandigheden zal mogen vergezeld gaan;

d. degradatie tot eenen minderen rang,

e. cassatie uit de dienst. Bij het appliceren van deze vijfde of laatste straf, zal het vonnis, met de daartoe behoorende proces-stukken, den Resident en vervolgens den Gouverneur-Generaal worden aangeboden, waarbij de krijgsraad, naar omstandigheden en bevind van zaken, eene voordragt zal kunnen doen, om den gecasseerde vevallen te verklaren van alle 's lands of stedelijke posten of andere beneficiën, dan wel hem uit de residentie, ja, des noods, uit deze bezittingen te verwijderen.

Diegenen, welke eenvoudig, zonder meer, uit de dienst worden weggezonden, zullen tevens onder goedkeuring van den Resident, verwezen worden in eene boete, welke, bij wijze van contributie, over hunnen nog overigen dienst-tijd zal worden omgeslagen, en waarvan het jaarlijksch bedrag niet minder dan *f* 50, en niet meer dan *f* 150 zal kunnen beloopen.

Art. 50. Alle verzuim of nalatigheid in de dienst, het niet opvolgen van bevelen en alle andere overtredingen bij dit reglement als strafbaar beschouwd, bij herhaling plaats vindende, zullen naar gelang van omstandigheden, met zwaarder straffen, dan de reeds opgelegde voor dezelfde overtreding, kunnen worden geboet, met dien verstande, dat het maximum dezer hoogere straffen, de in het vorig artikel bepaalde straffen niet mogen te boven gaan, en behoudens de vrijlating aan den krijgsraad, om in beide gevallen de arresten van onderofficieren en officieren nog te kunnen verhoogen.

Art. 51. De schutterij zich onder de wapenen of in dienst bevindende, kan het eenvoudig arrest door iederen hoogeren aan zijnen minderen worden opgelegd, maar de oplegging der straf, welke daarvan het gevolg kan zijn, zal alleen staan zoodanigen, als bij de onderscheidene artikelen van het reglement zijn bepaald.

Art. 52. Van het opgelegd eenvoudig arrest zal dadelijk kennis moeten worden gegeven, door de gewone trapsgewijze

PERPUSTAKAAN NASIONAL

opvolging, hetzij aan den kompagnies-kommandant, hetzij aan den kommandant van het korps, naar mate der overtreding, welke alsdan bepalen zullen, wat in den geest van het reglement zal behooren te worden gedaan

Art. 53. De straf van geldboete, mits niet meer dan *f* 5 beloopende, kan aan de onderofficieren en manschappen worden opgelegd door de kompagnies kommandanten, onder approbatie van den kommandant der schutterij, door wien, in gelijkervoege, aan officieren eene boete van *f* 10, alsmede aan dezelve en aan de onderofficieren en manschappen, de hiervoor bepaalde straf van huis-arrest kan worden opgelegd, zonder dat in beide gevallen de krijgsraad daarvan ter eerste instantie zal behoeven kennis te nemen, behoudens nogtans het regt aan de gestraften en beboeten, om, indien zij zich bezwaard achten, hunne klagten te brengen voor den krijgsraad, tot welk einde zij zich bij den auditeur zullen aanmelden, die hen daarvan een bewijs zal verleenen, en die vervolgens de zaak bij de eerste zitting van den krijgsraad voorbrengt, welke alsdan definitief daaromtrent zal beslissen; zullende diegenen, welke hiervan binnen *acht* dagen geen gebruik hebben gemaakt en de boeten aan den kwartiermeester niet hebben voldaan, door dezen aan den krijgsraad als nalatigen worden kenbaar gemaakt, die alsdan, bij de eerstvolgende zitting, zonder vorm van proces en zonder nader verhoor van den beklaagde, de hem opgelegde straf of boeten, in provoost-arrest, overeenkomstig en op gelijke wijze, als bij art. 58 is bepaald, zal veranderen, en alsdan gelijktijdig zal bepalen het bedrag der kosten, door den nalatigen daarenboven te voldoen.

De overige straffen behooren uitsluitend tot de competentie van den krijgsraad.

De boeten, welke krachtens dit artikel zijn opgelegd, zullen het dubbele bedragen, wanneer zij niet binnen *acht* dagen zijn voldaan, of daarover binnen dien tijd geen bezwaar is ingebragt bij den auditeur; zullende degene, die binnen acht dagen de opgelegde boete niet heeft voldaan aan den kwartiermeester, door dezen worden opgegeven aan den bode van

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

den krijgsraad, die hem onverwijld zal sommeren om de verdubbelde boete alsnu binnen de daarop volgende acht dagen te betalen, na welken tijd door den kwartiermeester geene boete meer zal worden aangenomen van den gestrafte, die als nalatig zal worden kenbaar gemaakt aan den krijgsraad, welke in de eerstkomende zitting, na den auditeur en den beboete te hebben gehoord, overeenkomstig art. 58 van het reglement zal kunnen beslissen (1).

Art. 54. Alle verzuim van pligt en gedragingen tegen de subordinatie of krijgstucht, niet in het vorig artikel omschreven, gelijk ook alle verdere pligtverzuim en wangedrag, door leden der schutterij bedreven, welke niet bijzonder in dit reglement zijn uitgedrukt, worden door de kompagnies-, de korps-kommandanten of den krijgsraad zoodanig gecorrigeerd en gestraft, als dezelve naar exigentie van zaken, en in goede justitie zullen oordeelen te behooren, altijd echter in het oog houdende het maximum van straffen hiervoren bepaald.

Art. 55. Alle fouten door de leden der schutterij begaan wordende, welke alleen aan onachtzaamheid of slordigheid zijn toeteschrijven, alsmede kleine of geringe vergrijpen tegen de orde en ondergeschiktheid, zullen door de kommandanten zelven, met oplegging eener boete, gestraft kunnen worden, welke voor de officieren de som van *f* 6, en voor de onderofficieren en verdere manschappen der schutterij, die van *f* 3 niet zal mogen te bovengaan.

Art. 56. Wanneer de vergrijpen tegen de krijgstucht, met zoodanige verzwarende omstandigheden gepaard gaan, welke bij de lijfstraffelijke wetten, onder de misdaden worden gerekend, zullen de beschuldigden aan den gewonen regter worden overgegeven.

Art. 57. Aan den gewonen regter zal ook dadelijk moeten worden overgeleverd elk lid der schutterij, die zich in arrest bevindt, en door denzelven wordt opgeëischt, onverkort het regt van den krijgsraad, die, vermeenende dat de

(1) G. B. 10 September 1844 no. 1.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

behandeling der zaak tot deszelfs bevoegdheid behoort, zich aan het Hoog-Geregtshof zal kunnen wenden, met verzoek in deze te besliscen.

Art. 58. Bij onvermogen of onwilligheid van dadelijke betaling, zullen de geldboeten in provoost-arrest moeten worden veranderd, te rekenen voor elke drie gulden en minder, één dag voor schutters, en voor de onderofficieren en officieren voor elke zes gulden en minder, één dag; met dien verstande echter, dat voor de beide laatstgenoemden, in zoodanig geval, het provoost-arrest nimmer minder dan twee dagen kan zijn.

Art. 59. Bij de dispositie, waarbij de opgelegde boete in provoost-arrest wordt veranderd, zullen tevens de kosten worden bepaald, en dezelve alsmede naar den bovenvermelden maatstaf, ingeval van onwilligheid of onvermogen tot betaling, worden veranderd in provoost-arrest; zullende in dat geval die kosten uit de contributie-kas betaald worden.

Art. 60. Van alle geldboeten zal door den bode een vierde gedeelte genoten worden, terwijl het overige gedeelte in de contributie-kas zal worden gestort.

Art. 61. Die zijne wapenrusting, of de van het korps verkregen kleedingstukken, geheel of gedeeltelijk verzet of vervreemdt, zal deswege, onverminderd zijne verpligting tot vergoeding van een en ander, voor den dagelijkschen regter teregtgesteld worden, even als de zoodanigen, die voorschreven goederen, willens en wetens in pand of beleening hebben aangenomen of gekocht, en welke daarvoor gestraft zullen worden als de opkoopers en heelers van militaire goederen.

Art. 62. De kompagnies-kommandanten, die bevonden worden te hebben verzwegen de verzuimen, overtredingen of wanbedrijven, door hunne onderhoorigen begaan, zullen naar gelang van omstandigheden gestraft worden.

Art. 63. Niemand, wie hij ook zijn moge, zal eenig onderofficier of schutter mogen verhinderen, om de op hem rustende verpligtingen te volbrengen, en wie hiervan zal worden overtuigd, zal door den krijgsraad aan den Resident worden bekend gemaakt en voorziening worden verzocht, ten ware dat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

de aangeklaagde de voorschreven verhindering als lid der schutterij in de schutterlijke dienst had te weeg gebragt, als wanneer hij deswege voor den krijgsraad zal te regt staan.

Art. 64. Zij, die in dienst zijnde, den last ontvangen een lid der schutterij te arresteren, en zulks weigeren, gelijk mede zij, die eenen gearresteerde zoeken te overweldigen, zullen als medepligtigen aan de daad van den gearresteerde beschouwd en behandeld worden; ingeval deze laatsten niet tot de schutterij behooren, zullen zij aan den Resident worden kenbaar gemaakt, met verzoek om voorziening.

Art. 65. Leden der schutterij, die zich bezwaard achten over ontvangen bevelen of aan hen opgelegde straffen, zullen gehouden zijn zich daaraan te onderwerpen, en kunnen, na de uitvoering der bevelen of na ondergane straffen, zich door de gewone tusschenkomst van hunne chefs, met hunne bezwaren wenden tot de hooge autoriteit.

In het algemeen zullen de leden der schutterij, hunne bezwaren of verzoeken, de dienst bij de schutterij betreffende, moeten indienen aan den kommandant der kompagnie of van het bataillon, naar gelang van hunnen rang of hunne positie, welke dezelve alsdan met zijne consideratiën en advies aan de competente autoriteit zal inzenden. Alleen wanneer zij zich over hunne onmiddelijke chefs te beklagen hebben, zullen zij zich, met voorbijgang van dezen, tot de opvolgende hoogere autoriteit kunnen wenden.

Art. 66. De leden der schutterij, die tot onderofficieren of korporaals benoemd worden, zijn verpligt die betrekking aan te nemen; zullende diegene, welke zich daartegen verzet, gestraft worden met arrest of boete, naar gelang van omstandigheden, blijvende niettemin aan den nieuwbenoemde vrijgelaten, om bijaldien hij vermeenen mogt redenen te hebben om van deze benoeming te worden vrijgesteld, dezelve aan den kommandant der schutterij schriftelijk in te dienen om zijne vrijstelling te verzoeken. Dit verzoek zal door den kommandant ter kennis van den krijgsraad worden gebragt, aan welken de bevoegdheid wordt toegekend, om daarin zonder hooger beroep te beslissen, doch zullen zoodanige verzoe-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ken niet dan om zeer dringende en buitengewone redenen mogen worden toegestaan.

Art. 67. Wanneer onderofficieren en schutters door ziekte verhinderd worden eenige schutterlijke dienst te verrigten, zijn zij verpligt:

a. »voor het geval dat hunne ziekte of ongesteldheid het »uitgaan niet belet, zich ter erlanging van vrijstelling van »dienst, op een door den korps-kommandant te bepalen »uur en plaats, in persoon te vervoegen tot een der offi»cieren van gezondheid van het korps."

b. »voor het geval dat hunne ziekte of ongesteldheid het uit»gaan belet, een door hunnen gewonen geneesheer afge»geven certificaat, aan een der officieren van gezondheid »ter visering te doen toekomen, ter plaatse en op het »uur, door den kommandant van het korps te bepalen.

»De sub *a* bedoelde certificaten zullen uiterlijk binnen »24 uren en die sub *b* vermeld binnen tweemaal 24 uren »na den dag, waarop de dienst plaats heeft, voor welke »dezelve zijn afgegeven, aan de betrokken kompagnies »kommandanten moeten worden ingediend."

»In buitengewone omstandigheden, ter beoordeeling van »den krijgsraad, kan van vorenstaande bepaling zoonoodig »worden afgeweken (1).

Wanneer geen officier van gezondheid bij eenig korps schutterij is benoemd, zijn de onderofficieren en schutters, indien zij door ziekte verhinderd worden schutterlijke dienst te verrigten, verpligt aan de betrokken kompagnies kommandanten, binnen tweemaal 24 uren na den dag, waarop de dienst heeft plaats gehad, terzake een certificaat in te dienen, afgegeven door hunnen gewonen geneesheer (2).

Art. 68. De officieren van gezondheid zullen, bij het verleenen dezer certificaten, de meeste omzigtigheid en naauwkeurigheid moeten in acht nemen, ten einde door hen niet ligtvaardiglijk worde toegegeven aan voorgewende ziekten of ongesteldheden; zullende zij, in een tegengesteld geval,

(1) Staatsblad 1861 no. 27.
(2) » 1874 » 193.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

tot verantwoording voor den krijgsraad geroepen en, naar gelang van omstandigheden, gestraft worden.

Art. 69. Wanneer een lid der schutterij aftreedt of ontslagen wordt, zal hij, vóór zijn ontslag, indien hij officier is, de op hem rustende verantwoording behoorlijk overgeven, en, indien hij onderofficier of schutter is, zijne wapenrusting, equipement- en kleedingstukken, in zoo ver deze laatste uit de contributie-kas zijn bekostigd, bij den kompagnieskommandant inleveren; zullende hem bevorens geen bewijs van ontslag worden uitgereikt, of door de Residenten, zonder die certificaten, geene passen mogen worden verleend. Bij overlijden zullen de gedachte goederen, in behoorlijke orde, binnen veertien dagen moeten worden ingeleverd; zullende bij gebreke van dien de erven in regten vervolgd worden.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Krijgsraad en Regtspleging bij denzelven, en Raad van Administratie.

Art. 70. Er zal bij ieder korps schutterij een krijgsraad bestaan, belast met de indeeling, vrijstelling en den aanslag in de contributie, alsmede in het bijzonder, met de handhaving der krijgstucht en het opleggen van straffen en boeten.

De administratie bij een bataillon schutterij wordt gevoerd door een raad van administratie, bestaande uit den korpskommandant als president, twee kapiteins als kommissarissen en den kwartiermeester als secretaris: bij korpsen van mindere sterkte, door den kommandant en een hem toe te voegen officier en bij detachementen, waarbij slechts één officier is geplaatst, door dezen.

De leden van de raden van administratie en de tweede administratenrs bij de korpsen van mindere sterkte worden telken jare benoemd door den Gouverneur-Generaal, op voordragt van het hoofd van gewestelijk bestuur, in overleg met den kommandant der schutterij.

In de vacatures welke tusschentijds ontstaan, wordt voor

zooveel mogelijk naar een daartoe te houden rooster, voorzien door het hoofd van gewestelijk bestuur in overeenstemming met den kommandant der schutterij (1).

De hoofden van gewestelijk bestuur zullen maatregelen nemen voor de zekerheid der fondsen in de schutters-kas, en dezelve, zoo noodig, tegen bewijs in 's lands kas deponeren (2).

De geldelijke administratie der schutterijen is buiten de bemoeijenis van den Inspecteur dier korpsen (3).

Art. 71. De krijgsraden zullen zijn zamengesteld uit den kommandant der schutterij als president, een officier van elken rang, een sergeant-majoor, een sergeant, een korporaal en een schutter, geassisteerd door den auditeur en den secretaris.

De leden zullen, tijdens hunne benoeming, elkander niet tot in den derden graad van bloedverwant- of zwagerschap mogen bestaan.

Bij de krijgsraden van slechts éene kompagnie, zal een der leden van den raad de functiën van auditeur en secretaris waarnemen.

In geval een beklaagde geen Europeaan of afstammeling van dien is, zal aan den krijgsraad een officier der natie, waartoe hij behoort, voor de zittingen over den beklaagde, worden toegevoegd.

Art. 72 Vervallen door Staatsblad 1874 no. 175.

Art. 73. De leden van den krijgsraad worden door den Gouverneur-Generaal benoemd en ook als zoodanig ontslagen.

De benoeming geschiedt op voordragt van den krijgsraad, inhoudende, voor de drie hoofdplaatsen op *Java*, een dubbel aantal candidaten.

Bij verhindering of ontstentenis, hetzij van den auditeur, hetzij van den secretaris bij den krijgsraad, worden diens functiën waargenomen, door een lid van dien raad, daartoe door den president aan te wijzen (4).

Art. 74. De leden van den krijgsraad, alsmede de audi-

(1) Staatsblad 1874 No. 175.
(2) G. B. 26 Augustus 1859 no. 39.
(3) Missive van den Algem. Secretaris 6 Nov. 1852 no. 2986.
(4) Staatsblad 1876 No. 132.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

teur en de secretaris, zullen, vóór de aanvaarding hunner functiën, in handen van den president afleggen den volgenden eed:

»Ik beloof en zweer, dat ik de betrekking van lid »(auditeur of secretaris) bij den krijgsraad, ter goeder »trouw, met alle vlijt en naarstigheid zal waarnemen; dat »ik mij in de zaken, bij den krijgsraad voorkomende, »zal gedragen met alle opregtheid, eerlijkheid en on»partijdigheid, zonder daarin aan de partijen toe te dragen »eenige gunst of ongunst, en zonder mij daarvan te laten »aftrekken, door eenige beweegredenen hoegenaamd, en »dat ik voorts stiptelijk zal nakomen de wetten en »reglementen op de schutterij uitgevaardigd.

»*Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig.*"

Art. 75. De leden van den krijgsraad zullen altoos in volle uniform ter vergadering komen, gelijk ook de gedaagden, voor zoo veel zij leden der schutterij zijn, gehouden zullen wezen in volle montering te verschijnen.

Art. 76. De auditeur, door den kommandant van het korps of wel uit zich zelven kennis bekomende van eenig pligtverzuim of wangedrag, hetgeen niet reeds door den kommandant van het korps of onder zijne approbatie bestraft is geworden, zal, daartoe termen vindende, de nalatigen of overtreders voor den krijgsraad doen te regt staan; vermeent de auditeur daarentegen, dat voor zoodanige vervolging geene termen bestaan, zal hij, met opgave der redenen, daarvan schriftelijk kennis geven aan den kommandant van het korps.

Art. 77. De aangeklaagden zullen schriftelijk van den auditeur kennis erlangen van den dag en het uur, waarop zij voor den krijgsraad moeten komen, ten einde gehoord te worden en zich te verdedigen.

Indien zij niet verschijnen op den tijd bij de oproeping bepaald, welke niet korter dan na twee volle dagen mag worden gesteld, zullen zij bij verstek gevonnisd kunnen worden.

Art. 78. Leden der schutterij, die voor den krijgsraad opgeroepen zijnde, om getuigenis der waarheid afteleggen, zonder wettige redenen niet verschijnen op den bepaalden tijd, welke dezelfde moet zijn als in het vorig artikel is vermeld,

zullen, voor de eerste maal, door den raad verwezen worden tot geldboeten; voor de tweede maal aan de oproeping niet voldoende, zullen zij door den bode van den raad, op een schriftelijk bevel van medebrenging van den auditeur, voor den raad worden gebragt, onverminderd de toepassing van dezelfde boete voor de tweede maal, welke echter de som van *f* 10 niet zal mogen te boven gaan.

Indien de opgeroepenen geene leden der schutterij zijn, zullen zij, door tusschenkomst van het plaatselijk bestuur, en ingeval zij militair zijn, door tusschenkomst van den plaatselijken kommandant, gerequireerd worden.

Art. 79. Ingeval van verzuimen, overtredingen of wanbedrijven, waarop geldboeten, huis- of provoost-arrest gesteld zijn, zal de auditeur de zaak, na dezelve, voor zoo veel noodig, voorloopig te hebben onderzocht, brengen voor den krijgsraad, om *de plano* te worden afgedaan, op deszelfs mondelinge aanklagt en strafvordering, of voordragt tot vrijspraak, en zal, na dat bij wijze van publieke teregtzitting, des noodig, getuigen gehoord zijn, en de beklaagde zijn wederzeggen zal hebben gehad, de krijgsraad den schuldig bevondene zoodanige straf opleggen, als dezelve zal vermeenen overeenkomstig de in het reglement vermelde strafbepalingen te behooren, dan wel den aangeklaagde vrijspreken van de hem ten laste gelegde beschuldiging.

Art. 80. Ingeval van overtredingen of wanbedrijven, welke de auditeur, na overleg met den kommandant van het korps, vermeent de straffen van degradatie of cassatie ten gevolge te kunnen hebben, en in het algemeen in zaken van zwaren of gewigtigen aard, verzoekt de auditeur aan den krijgsraad, officieren-kommissarissen uit deszelfs midden te benoemen, aan welk verzoek de krijgsraad binnen de eerstvolgende 24 uren (zon- en feestdagen hieronder niet gerekend) zal voldoen.

Art. 81. Binnen den tijd van tien dagen, of zoo veel korter doenlijk, zal de auditeur, ten overstaan van genoemde kommissarissen, de zaak onderzoeken, en na door de getuigen, zoo wel die van wege het officie, als die van de zijde

des beschuldigden, derzelver verklaringen, des noods onder eede, te hebben doen afleggen, en na den beklaagde op de tegen hem ingebragte beschuldiging te hebben gehoord, in de eerste zitting van den krijgsraad, zijne schriftelijke gemotiveerde conclusie en vordering tot oplegging van straf, dan wel tot vrijspraak indienen, met al de stukken, welke daarop betrekking hebben.

Art. 82. Indien zulks noodig bevonden wordt, zullen de beschuldigden en de getuigen onderling worden geconfronteerd.

De verklaringen der getuigen en de verhooren van den beschuldigde, alsmede de confrontatiën zullen, wanneer door den auditeur een beschreven proces, ingevolge art. 81, moet worden gevoerd, door den secretaris bij den krijgsraad, met alle naauwkeurigheid opgeteekend, daarna aan den beschuldigde voorgelezen en door hem onderteekend worden; bij weigering of onkunde in het schrijven van den beschuldigde, wordt daarvan behoorlijk aanteekening gehouden onder de verklaring of het verhoor.

Art. 83. De conclusie moet bevatten een kort, eenvoudig, doch duidelijk verhaal van het voorval, zoo als zulks uit de proces-stukken blijkt te hebben plaats gevonden, vergezeld van een betoog van des beklaagdens schuld of onschuld, en aanhaling der wettelijke bepalingen, op grond van dewelke straf of absolutie gevorderd wordt.

Art. 84. Tot welke conclusie de auditeur ook komen moge, hetzij van schuld, hetzij van onschuld of absolutie der instantie, zal hij steeds daarachter voegen de clausule: »of dat door »den krijgsraad zoodanig anders zal worden gevonnisd, als »dezelve in goede justitie zal vermeenen te behooren."

Art. 85. De krijgsraad zal, na al de stukken van het proces in ééne en dezelfde zitting te hebben doen voorlezen, daartoe termen vindende, afschrift der conclusie van den auditeur stellen in handen van den beklaagde, en hem den dag doen beteekenen, wanneer de zaak ter afdoening voor den krijgsraad in het openbaar dienen zal.

De beschuldigde of wel zijn verdediger zal alsdan de vrijheid hebben te antwoorden op de uitgebragte conclusie, waarop de

PERPUSTAKAAN NASIONAL

auditeur, des verkiezende, zijn wederzeggen zal hebben, me dien verstande nogtans, dat de beschuldigde altijd het laatst het woord zal voeren.

Art. 86. Na den afloop der debatten, en na dat de beklaagde en het publiek verwijderd zullen zijn, zal de president de zaak zoo veel mogelijk nader toelichten, en met de leden van den krijgsraad daarover onderling delibereren, ten einde de schuld of onschuld van den beklaagde, in deszelfs verligtende of verzwarende omstandigheden duidelijk te kennen en te waarderen, en zal daarna bij hoofdelijke stemming worden overgegaan tot de absolutie of condemnatie van den beklaagde, en, naar den uitslag daarvan, het vonnis worden opgemaakt. Deze stemming zal altijd beginnen met het minste in rang zijnde lid, en, bij staking der stemmen, zal de uitspraak in het voordeel van den beklaagde worden opgemaakt.

Art. 87. Zoo wel in de conclusie van den auditeur, als in het vonnis, zal regt gevorderd en gedaan worden van wege en in naam des Konings.

Art. 88. Ingeval van veroordeeling tot andere straffen, dan tot geldboeten, zal tevens daarbij gevoegd worden eene condemnatie in de kosten, welke dadelijk bij het opmaken van het vonnis zullen moeten worden getaxeerd.

Uit deze gelden zullen worden goedgemaakt de kosten van dagvaarding, wagen-vracht, sluit- en ontsluitgelden, enz., aan den bode en provoost-geweldiger toekomende.

Art. 89. Tot het vellen van een vonnis, zullen ten minste *vijf* leden van den krijgsraad moeten tegenwoordig wezen, een lid van den krijgsraad persoonlijk in eene zaak betrokken zijnde, zal daarover niet als regter mogen oordeelen, evenmin de leden, die tot den derden graad aan den beschuldigde verwantschapt zijn.

De kommandant van het korps, die, ingevolge art. 71 van het reglement, president is van den krijgsraad, is even als alle andere leden van dien raad alleen verpligt, om zich te onthouden van het deelnemen aan de beoordeeling en beslissing eener zaak, wanneer hij persoonlijk in dezelve is betrokken, doch geen-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zins in alle zoodanige zaken, welke de dienst en hem, als chef van korps, betreffen (1).

Geene leden van den krijgsraad zullen zich aan de zittingen van denzelven kunnen onttrekken, dan alleen uit hoofde van ziekte, en zullen, indien zij door afwezigheid van de plaats, of om andere redenen, daarvan wenschen te worden vrijgesteld, ten minste 48 uren te voren hiertoe verzoek aan den president doen.

Art 90. Een lid van den krijgsraad zal zich echter, om gewigtige redenen, mogen recuseren, gelijk het mede aan den beklaagde zal vrijstaan het weren van een lid, in het onderzoek en de behandeling zijner zaak, te verzoeken; zullende de aannemelijkheid der reden in beide gevallen door den krijgsraad worden beoordeeld, en het verzoek, naar bevind van zaken, toegestaan of verworpen worden.

Art. 91. Wanneer een lid der schutterij voor den krijgsraad moet teregtstaan, en in denzelven leden ztiting hebben, welke in eenen minderen rang met den beschuldigde, bij ééne en dezelfde kompagnie dienen, zullen dezelve door andere, daartoe, voor zoodanig geval, door den krijgsraad dadelijk te benoemen leden, vervangen worden, immers voor zoo verre het aantal der overblijvende leden, ingevolge het bij art. 89 bepaalde, niet zoude kunnen regt spreken.

Art. 92. De vonnissen van de krijgsraden der schutterijen in *Nederlandsch Indie* worden vier en twintig uren na de uitspraak ter executie gelegd.

Binnen dien termijn kan de veroordeelde door tusschenkomst van den krijgsraad een verzoekschrift om gratie indienen, in welk geval de ten uitvoerlegging van het vonnis geschorst wordt, tot dat daarop door den Gouverneur-Generaal is beschikt.

De onderofficier of korporaal, die, tot de straf van ontzetting van graad veroordeeld, een verzoek om gratie heeft ingediend, is in de uitoefening zijner functiën geschorst tot daarop door den Gouverneur-Generaal is beslist (2).

(1) G. B. 13 April 1843 no. 4, art. 2 (s. b. no. 7).

(2) Staatsblad 1875 no. 174.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De veroordeelde leden van de schutterij, aan welke het provoost-arrest is opgelegd, moeten, bij weigering om zich aan dat arrest te onderwerpen, naar de provoost worden overgebragt, door den bode van den krijgsraad, op een schriftelijk bevel van overbrenging door den auditeur af te geven, des noods geassisteerd door de daartoe bevoegde magt.

De bode zal zich nogtans tot het arresteren der veroordeelden niet mogen begeven aan derzelver bureaux of werkplaatsen.

Art. 93. De dagvaardingen en andere acten van vervolging, aan de leden der schutterij door den krijgsraad uitgevaardigd, de vonnissen daarop volgende, alsmede alle andere schrifturen, hetzij door den krijgsraad, hetzij door de leden der schutterij gebezigd wordende, zullen vrij zijn van zegel.

Art. 94. Het vonnis zal in het openbaar door den President, met luider stemme, in de zitting van den krijgsraad worden voorgelezen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bijlage van het reglement voor de schutterijen op Java, *gearresteerd bij besluit van den Gouverneur-Generaal, de dato 9 Junij* 1838, *no.* 33.

REGLEMENT *op het visiteren van manschappen, of zij al of niet tot de militaire dienst geschikt zijn.*

De gebreken, welke degenen, die er mede behebt zijn, voor de militaire dienst ongeschikt maken, zijn de navolgende:

Eerste Afdeeling.

Gebreken, door welke men voor de dienst volstrekt buiten staat is:

1o. Ontbering van het gezigt. Men zal het toeval behooren op te geven, hetwelk dit gebrek heeft veroorzaakt, of de ziekte, welke hetzelve onderhoudt, als oogontsteking, verwonding, enz.

2o. Het geheel verlies van den neus, vooral wanneer dit een zeer afschuwelijk aanzien geeft en de ademhaling daardoor moeijelijk is.

3o. Ontbering van de stem en het spraakvermogen, en volslagen doofheid.

4o. Groote en ongeneesbare krop- en kliergezwellen, welke de ademhaling doorgaans hinderen.

5o. Verlies van een arm, been, voet, of hand, ook de onherstelbare verstijving van een dezer leden.

6o. Gezwellen aan de voornaamste takken der slag-aderen.

7o. Kromgebogene lange beenderen of uitwassen, ten gevolge van Engelsche ziekte aan de beenderen, in die mate, dat de beweging der ledematen daardoor klaarblijkelijk verhinderd wordt.

8o. Het mank gaan, mits ten volle constaterende van welke oorzaak het oorspronkelijk moge zijn, voorts ook eene aanmerkelijke en blijvende inkorting van de buig- of uitstrekspieren van eenig lid, gelijk ook derzelver verlamming, of een onveranderlijke staat van verslapping, welke de vrije beweging der ledematen verhindert.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

9o. De staat van vermagering en gedecideerde uitputting van het geheele ligchaam of van eenig deel, gekarakteriseerd door teekenen van tering.

10o. Het verlies van het mannelijk lid, of van de testikels.

Tweede Afdeeling.

Gebreken of ziekten, welke een volstrekt of betrekkelijk onvermogen tot de dienst daarstellen, welker karakter, hoewel ook tot zware belangrijke gebreken nogtans minder tastbaar is, dan in de voorgaande afdeeling, en welker kennis en beoordeeling eene meer grondige oplettendheid vereischen:

1o. Groote beleedigingen van den hoofdschedel (cranium), voortkomende uit groote wonden, door persing of indrukking der beenderen, derzelver uitbotting of verlies, alzoo hieruit somtijds de navolgende toevallen ontspruiten, en meestal vele derzelve te zamen, als:

Beroering der verstandelijke vermogens, suiseling, doofheid, slaperigheid, zenuwachtige of spasmodische toevallen, dikwijls vergezeld met hardnekkige pijn in het hoofd.

2o. Het verlies van het regter-oog, of van het gebruik van hetzelve.

3o. De ongeneeslijke tranenfistel, chronische en menigvuldig terugkeerende oogontstekingen, als ook de tot eene hebbelijkheid geworden ziekte der oogleden en traanwegen, en vlakken op het doorschijnend hoornvlies, wanneer zij zulk eene hoogte bereikt hebben, dat zij het zien hinderlijk zijn.

4o. Zwakheid van het gezigt, aanhoudende gebreken van hetzelve, welke de voor de militaire dienst zoo noodige onderscheiding der voorwerpen, op eenen zekeren afstand, verhinderen, b.v. het gebrek van bijziende te zijn (myopia), de schemering der oogen (nyctalopia), enz.; het scheelzien verhindert de militaire dienst niet.

Myopes (degenen, die bijziende zijn), die zich, om eenigermate duidelijk te zien, moeten bedienen van eenen bril (bij geaccrediteerde brillemakers onder no. 10 bekend),

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zijn buiten staat, gelijk ook presbytae (verziende), welke eenen bril moeten gebruiken van deun brandpunt.

5o. De mismaaktheid van den neus, vooral als dezelve de ademhaling moeijelijk maakt, de kwaadaardige neuszweer (ozoena) en ieder hardnekkige zweer in de neusholte en het verhemelte, de beenzweer in deze deelen en de slijmpropgezwellen (polypi), indien dezelve ongeneeslijk worden geoordeeld.

6o. Een ongeneeslijk stinkende adem, stinkende uitvloeisels uit de ooren, en eene dergelijke uitwaseming, zoodra deze gebreken ongeneeslijk zijn.

Hiertoe behoort mede een zeer sterk stinkend en hebbelijk voetzweet, kenbaar uit zekere roosachtige ontsteking der voetzool.

7o. Het verlies van de snijtanden der opper- en onderkaak tezamen, pijpzweren in de holten der kaakbeenderen, ongeneeslijke wangestalte in het een of ander van deze beenderen, hetzij door verlies van zelfstandigheid, of door een ander toeval veroorzaakt, waardoor het afbijten der patronen, het kaauwen der spijzen, of het gebruik van de spraak belemmerd wordt.

8o. Ongeneeslijke speeksel-fistels en onbewegelijkheid van de onderkaak en ook van het hoofd (caput-obstipum).

9o. Bezwaarlijk neerslikken, vooral als hetzelve, of uit eene verlamming van den slokdarm, of van het een of ander ongeneeslijk gebrek der deelen, die functie verrigtende, ontstaat.

10o. De aanhoudende en wel bewezene gebreken van het gehoor en van de stem, zoodra dezelve van dien aard zijn, dat zij als hinderlijk voor de militaire dienst kunnen worden beschouwd, het stotteren, zoodra hetzelve zoo sterk is, dat de zekerheid van eenen post daardoor zoude kunnen worden gecompromitteerd.

11o. Scrophuleuse gezwellen en zweren. Meest vindt men dezelve verbonden met opgezette klieren (cachexia).

12o. Gebogchelden, alsmede degenen, welke eene kromme ruggegraad hebben.

Ook wangestalte van het borstbeen, aangeboren of doortoeval ontstaan, of groote breede likteekens op hetzelve, indien de ademhaling daardoor klaarblijkelijk moeijelijk gemaakt, of het dragen van den ransel en patroontasch gehinderd wordt.

13o. De tering (phtysis) in alle hare graden, de bewezene kortborstigheid (asthma), alsmede het bloedspuwen (haemoptysis), verder hoogstwaarschijnlijke moeijelijkheden in den omloop van het bloed, bijzonder eene zeer uitgebreide of tegennatuurlijk sterke pulsatie, ten allen tijde aanhoudende of habitueel zijnde.

14o. Breuken (herniae), welke niet of zeer bezwaarlijk door eenen band kunnen worden teruggehouden, alsmede anus artificialis.

15o. De steen, het graveel, onwillekeurige afloop van de pis, of veelvuldige opstoppingen van dezelve, zoo als verder alle zware ziekten en gebreken van de piswegen, fistels aan deze deelen, enz., hetzij dat dezelve als ongeneeslijk worden beschouwd, of dat zij de aanhoudende hulp van den genees- en heelkundige vorderen.

16o. Een in den annulus abdominalis teruggehouden testikel, vooral als dezelve pijnlijk is, de vleeschbreuk (sarcocele) en gebreken van den zaadstreng (funiculus spermaticus), voor zoo verre zij voor ongeneeslijk worden gehouden.

17o. Zwerende aambeijen of takken, ongeneeslijke aarsfistels, hevige en periodieke vloeijingen van de aambeijen, bloedontlastingen uit het darmkanaal, onwillekeurige afgang der drekstoffen, vooral uitzakking van den endeldarm (prolapsus ani), of ook tegennatuurlijke vernaauwing van denzelven, ten gevolge van gedane operatiën, enz.

18o. Het verlies van een der duimen, van een kootje van een der wijsvingers, of het verlies van eenen of meerdere vingers of teenen, alsmede de onherstelbaar verlorren beweging van een dezer deelen, verkortingen of misvorming van armen of beenen, ten gevolge van arm- of beenbreuken.

19o. Onherstelbare wangestalte van handen of voeten, of an-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

dere deelen, waardoor het marcheren of behandelen der wapens wordt bezwaarlijk of onmogelijk gemaakt.

20o. Groote en uitgebreide aderspatten (varices) en habituele zwelling der voeten en beenen.

21o. Kankergezwellen, kankerzweren, verouderde zweren van eene kwaadaardige gesteldheid, en welke als ongeneeslijk kunnen beschouwd worden.

22o. Groote en verouderde likteekens, vooral als zij, door hare vasthechting, de beweging van een der ledematen hinderen en met verlies van zelfstandigheid zijn vergezeld geweest.

23o. Zware beenziekten, zoo als groote beenuitwassen of beenknobbels (exostosis), complete stijfheid der gewrichten (anchylosis), beenzweer (caries, necrosis), de winddoorn (spina ventosa), gezwellen van het beenvlies, zoodra daardoor de vrije beweging van het deel wordt belemmerd.

24o. Huidziekten, als zij besmettelijk, verouderd, erfelijk en hardnekkig te genezen zijn, zoo als: hoofdzeer (tinea capitis) en verdere kwaadaardige huidziekten (herpes).

25o. Een volmaakt bleekzuchtige staat van het ligchaam (caehexia), ongeneeslijke scorbut en waterzucht.

26o. Groote zwakte en vermagering, te groote of te kleine gestalte, vooral in het eerste geval, als de persoon, zoo als men zegt, buiten zijne krachten gegroeid is.

27o. Het podagra en de heupjicht, verouderde jicht en rheumatieke pijnen, welke de vrije beweging der ledematen verhinderen.

28o. Vallende ziekte (epilepsia), wel geconstateerde stuipen (convulsiones), onwillekeurig beven van het ligchaam of van een gedeelte van hetzelve, complete of gedeeltelijke verlamming, verstandeloosheid, razernij of onnoozelheid.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

AANHANGSEL.

Bepalingen omtrent het toekennen van het schutterlijk eereteeken, ingesteld bij 's Konings besluit, dd. 5 December 1851. Vide staatsblad no. 27 en 61 van 1852, en no. 5 van 1853.

Na bekomen magtiging van het Gouvernement zal door den kommandant der schutterij eene schriftelijke magtiging aan belanghebbenden worden uitgereikt tot de bij art. 9 van 's Konings besluit, dd. 5 December 1851 (Indisch staatsblad 1852, no. 27), bedoelde vervanging van het, in het eereteeken der officieren voorkomende cijfer (1).

Vergunning om de uniform der schutterij te blijven dragen, wordt verleend aan eervol ontslagen schutter-officieren, die, na 15 jaren bij de plaatselijke of 10 jaren bij de *mobiele schutterij te velde* te hebben gediend, niet meer dienstpligtig zijn, wordende echter geene hoogere rangen toegekend dan den laatstelijk door hen bekleede (2).

Met wijziging in zooverre der resolutie van 13 October 1834, no. 4 (staatsblad no. 46) kunnen de Residenten ook op de hoofdplaatsen speciale gekommitteerden benoemen, tot het opnemen der schutters-kassen (3).

In afwachting eener nieuwe regeling, zullen de korpsen schutterij op *Java* vooreerst kunnen volstaan met het dragen van de kleine-tenue-uniform, voorgeschreven bij art. 22 van het reglement (4).

De civiele autoriteiten zijn, ingevolge 's Gouvernements resolutie, dd. 5 Maart 1831, no. 29 (staatsblad no. 21), voor de verantwoording der bij de schutterijen in gebruik zijnde wapenen en equipement-stukken aansprakelijk, en geschieden dus de afschrijvingen van onbruikbare of verloren geraakte voorwerpen op hunnen last.

Behooren echter, op grond van bestaande voorschriften ter zake, deze verloren geraakte of onbruikbare goederen ten

(1) G. B. 12 April 1857 no. 6.
(2) » » 29 Junij 1853 no. 5 en 28 Februarij 1859 no. 53.
(3) » » 8 November 1859 no. 12.
(4) » » 16 November 1859 no. 6 (s. b. no. 96).

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

laste van den lande te worden vervangen, dan zal daarvan worden opgemaakt proces-verbaal in duplo van het hierbij aangegeven model.

Nadat dit door den Inspecteur is geviseerd, zal de verlangde inlevering of verwisseling, dan wel vervanging bij het naastbijgelegen oorlogs-magazijn plaats hebben.

Behalve de bij artikel 21 van het reglement bedoelde staten, zullen jaarlijks door de kommandanten de schutterij nog de navolgende stukken door tusschenkomst van de Residenten, aan den Inspecteur worden ingezonden:

1o. op 1 Januarij voordragten tot toekenning van het eereteeken, ingesteld bij Koninklijk besluit van den 5den December 1851 (Indisch staatsblad van 1852 no. 27), waarop alsmede wordt verhandeld de vervanging van het, in de reeds toegestane eereteekenen van officieren, voorkomende cijfer;

2o. op 1 Mei, aanvragen in duplo voor de in het volgende jaar benoodigde gedrukten;

3o. op 1 November, voordragten tot benoeming van leden voor den krijgsraad en raad van administratie.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

MODEL.

SCHUTTERIJEN.

Residentie *Bat. Inf. te*

PROCES-VERBAAL van keuring van onbruikbaar opgegeven goederen.

Op heden, den eersten Julij 1800 zestig, hebben wij ondergeteekenden A. en B., respectivelijk 1e en 2e luitenant bij opgemeld bataillon, ingevolge last van den Majoor-Kommandant van genoemd korps, ons in kommissie gesteld, ten einde op te nemen en te examineren den staat van onbruikbaarheid van de na te melden goederen, in verantwoording zich bevindende bij bovengenoemd bataillon, en hebben bevonden, als volgt:

OUDE GOEDEREN.			Tijdvak van eerste indienststelling en opgaven van de administrateurs, waaraan de onbruikbaarheid is toe te schrijven.	Bevinding en advies der kommissie.	Beslissing van den Inspecteur.
Getal in cijfers.	Getal in letters geschreven.	Benaming.			
2	Twee	Patroontasschen.	1 van 1847 en 1 van 1848, door langdurig gebruik versleten.	Onbruikbaar, behooren te worden verwisseld.	

Algemeene aanmerkingen.

Na den afloop dezer kommissie, hebben wij hiervan opgemaakt dit proces-verbaal in twee gelijkluidende expeditiën, welke wij verklaren, dat opregtelijk en naar waarheid zijn opgemaakt te op den dag en datum, als voren omschreven.

De Kommissie,

Gezien:
De Kommandant van opgemeld korps,

Afgegeven voor { origineel. / duplicaat.

Gezien:
De Resident van

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Uittreksel uit de Instructie voor de order-korporaals.

Bij gouvernements besluit van den 26en April 1851 no. 25, bepaald zijnde, dat bij elke kompagnie infanterie of kavallerie der schutterij, een korporaal of brigadier kan worden bestemd tot het overbrengen der orders aan de leden hunner kompagnie, zoo is tot regeling hunner dienst, het volgende vastgesteld:

1o. De hierboven bedoelde korporaals of brigadier, zullen ter onderscheiding voeren de naam van *order-korporaals* of *order-brigadier*.

2o. Zij zijn belast met het rondbrengen der orders, boete- en strafbilletten en voorts alle andere, de dienst betreffende stukken, welke hen door den kommandant der kompagnie, warrtoe zij behooren, worden ter hand gesteld.

4o. Het wordt den *order-korpaals* en *order-brigadier* vrijgelaten, om behoudens hunne verantwoordelijkheid, de rondbrenging der orders en overige stukken door andere personen te doen plaats hebben, met de uitdrukkelijke bepaling evenwel, dat in elk geval, dat niet door de handteekening van de betrokkenen zelven, het bewijs kan worden verkregen dat de order is medegedeeld of het stuk bezorgd, zij *order-korporaals* of *order-brigadier* gehouden zijn, in persoon die mededeeling of bezorging te verrigten.

De overbrenging der orders en andere stukken, wordt dus steeds geacht door de *order-korporaals* of den *order-brigadier* te geschieden.

Het wordt aan alle leden der schutterij ernstig aanbevolen, om de *order-korporaals* of *order-brigadier*, dan wel de personen, welke hunnentwege de orders en andere stukken rond brengen, niet nutteloos op te houden of onnoodige moeite te veroorzaken; zullende handelingen ter contrarie, naar bevind van zaken, ernstig worden gestraft.

Uittreksel uit de resolutiën van den krijgsraad der schutterij van Batavia, dd. 6 December 1850.

De orders die voor het front der kompagniën zijn voorgelezen, zijn verbindend voor hen, die van de bijeenkomst, waarbij die voorlezing heeft plaats gehad, zonder wettige reden afwezig zijn gebleven.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

